

NÁTTÚRUFRAEÐINGURINN

Alþýðlegt fræðslurit um náttúrufræði

86. árg. 3.–4. hefti 2016

Efnisyfirlit

Magnús Á. Sigurgeirsson

ELDAR Í ÖSKJUKERFI FYRIR UM 11 ÞÚSUND ÁRUM .. 76

Ingibjörg G. Jónsdóttir og Steinunn H. Ólafsdóttir

SAMLÍFI SÆFÍFILS OG RÆKJU 91

Arnór Snorrason, Björn Traustason, Bjarki Þór Kjartansson,
Lárus Heiðarsson, Rúnar Ísleifsson og Ólafur Eggertsson

NÁTTÚRULEGT BIRKI Á ÍSLANDI
– NÝ ÚTTEKT Á ÚTBREIÐSLU ÞESS OG ÁSTANDI 97

Árni B. Stefánsson og Gunnhildur Stefánsdóttir

SURTSHELLIR Í HALLMUNDARHRAUNI 112

Sveinbjörn Björnsson

RADON Í HVERAGASI OG BERGI 127

Snævarr Guðmundsson

61 CYGNI
– FJARLÆGÐ FASTASTJÖRNU MÆLD FRÁ ÍSLANDI 136

Helgi Hallgrímsson

STALLABREKKUR (PALDRAR),
–EINKUM Í VESTUR SKAFTAFELLSSÝSLU 144

VIÐBRÖGÐ VIÐ PISA – REYNSLA SKIPTIR MÁLI 75

RITRÝNI: LÍFRÍKI ÍSLANDS. VISTKERFI LANDS OG SJÁVAR 149

STUTT ATHUGASEMD VIÐ LEIÐARA 157

SVARGREIN OG ATHUGASEMD RITSTJÓRA 158

Horft austur yfir
Jökulsárgljúfur
skammt norðan
Hafragilsfoss.
Ljósmynd:
Ingibjörg Kaldal.

Náttúrufræðingurinn er félagssrit Hins íslenska náttúrufræðifélags og tímarit Náttúruminjasafns Íslands. Að jafnaði eru gefin út fjögur hefti á ári

Ritstjóri:

Álfheiður Ingadóttir líffræðingur
ritstjori@hin.is

Ritstjórn:

Droplaug Ólafsdóttir dýrafræðingur (formaður)
Esther Ruth Guðmundsdóttir jarðfræðingur
Hafdís Hanna Ægisdóttir plöntuvistfræðingur
Hlynur Óskarsson vistfræðingur
Ó. Sindri Gíslason, sjávarlíffræðingur
Tómas Grétar Gunnarsson dýravistfræðingur
Þóroddur F. Þóroddsson jarðfræðingur

Próförk:

Mörður Árnason íslenskufraeðingur

Formaður Hins íslenska náttúrufræðifélags:
Árni Hjartarson jarðfræðingur

Félagið hefur aðsetur og skrifstofu hjá
Náttúruminjasafni Íslands
Brynjólfsstötu 5
107 Reykjavík
Sími: 577 1802

Afgreiðslustjóri Náttúrufræðingsins:
Jóhann Þórssón (sími 488 3032)
dreifing@hin.is

Útlit:

Finnur Malmquist

Umbrot:

Álfheiður Ingadóttir

Prentun:

Ísafoldarprentsmiðja ehf.

ISSN 0028-0550

© Náttúrufræðingurinn 2016

Útgefendur:

Hið íslenska náttúrufræðifélag og
Náttúruminjasafn Íslands

